

Drastisk nedskärning hotar SK-kurser

– Det är ytterst allvarligt om Socialstyrelsen drar ner på antalet SK-kurser till hälften.

Det säger Gunilla Gunnarsson, Läkarförbundets första vice ordförande. Socialstyrelsen måste spara 30 miljoner kr nästa år. Bland förslagen som diskuteras är en minskning av antalet SK-kurser med hälften.

Men Socialstyrelsen har redan gjort en panikbromsning och i höst inställt drygt 40 procent av SK-kurserna. I somras upptäckte man att pengar för tre terminers SK-kurser till stor del var förbrukade redan efter två terminer. Det ledde till att 43 procent av höstens kurser i ett sent skede avbokades. Ungefär 800 inbokade kursplatser ställdes in. Hur många underläkare som berörs är dock svårt att säga, eftersom en underläkare kan ha varit antagen till flera kurser.

Höstens inställda kurser är alltså ett avbräck i ST-utbildningen för många underläkare. Situationen är besvärligast inom specialiteter med kurser som ges sällan. Problemen kommer att accentueras om antalet SK-kurser kommer att ligga kvar på en låg nivå.

Enligt regeringens förslag i årets budgetproposition ska Socialstyrelsen spara ungefär 10 procent på budgeten.

Enligt uppgifter till Läkartidningen diskuteras inom Socialstyrelsen olika alternativ för att klara besparingen. Ett av dem är att spara ca 50 procent på SK-kurserna. Det ser inte heller ljusare ut de två följande åren då regeringens förslag ligger kvar på samma låga nivå.

– Det är anmärkningsvärt om Socialstyrelsen väljer att dra ner på SK-kurserna samtidigt som man försöker prioritera kvaliteten i omhändertagandet av patienter, säger Ulf Gunnarsson, representant för Läkarförbundet i RASK, Rådgivande arbetsgrupp för specialistkompetenskurser inom Socialstyrelsen.

– Jag tycker man ska spara på tillsynen i stället. Det är ingen mening med att utöva tillsyn över människor som inget kan. Socialstyrelsen är ålagd att prioritera det förebyggande arbetet. Då borde man prioritera förebyggande behandling genom kurserna, säger Ulf Gunnarsson.

En av kurserna som ställts in i höst är kursen i blodgruppsserologi, som är en av de absolut nödvändiga kurserna inom transfusionsmedicin och som även ST-läkare i klinisk immunologi behöver. Det är en laboratoriekurs som för

att bli bra inte kan ha alltför många deltagare. Den annonserades för 12 och söktes av 16 underläkare. Dessa 16 är praktiskt taget alla ST-läkare som behöver gå kursen under en femårsperiod.

– Kursen i blodgruppsserologi är en vital del av specialistutbildningen. Det går inte att bli färdig specialist utan den, säger Olle Berséus, chefsöverläkare på blodcentalen i Örebro.

Kursen gavs förra gången i januari 1992. Anbud att anordna kursen förra året avslogs. I år annonserades den, men trots att kursledningen erbjöd sig att ta in alla 16 vidhöll Socialstyrelsen att den måste ställas in. Överläkare Gudrun Liédén, Linköping, har gett kursen i blodgruppsserologi fem gånger med bara enstaka avhopp av hälsoskäl. Hon har nu lämnat in anbud till Socialstyrelsen om en ny kurs om ett år. Alternativet för de ST-läkare som snart är klara är att försöka komma med på en motsvarande, men kortare och utan laborativa inslag, kurs i blodgruppsserologi i Köpenhamn. Det förutsätter dock att chefsöverläkarna, som ska skriva på intyg om godkänd ST-tjänstgöring, anser denna kortare kurs tillräcklig för specialistkompetens i transfusionsmedicin.

Svensk förening för transfusionsmedicin har i brev protesterat hos Social-

styrelsen mot den inställda kursen. I svaret från överdirektör Nina Rehnqvist heter det att man i ett trångt ekonomiskt läge måste prioritera kurser med många reserver. Denna motivering upprör specialitetsföreträdarna, eftersom det kan betyda att kursen aldrig kommer att ges. Man kan ju aldrig få fler sökande än alla som utbildas under en femårsperiod.

– Vi måste prioritera kurser där vi säkerställer att alla platser blir besatta, säger Nina Rehnqvist. Vi försöker också se till att oundgängligen nödvändiga kurser kan ges. Men vi är medvetna om att små specialiteter kan ha kommit i kläm och det ska vi ta hänsyn till nästa år.

– Situationen är bekymmersam. Möjligen måste man fundera över om det finns andra sätt att klara behovet av kurser, säger Nina Rehnqvist.

Även Läkarförbundet protesterar mot den kraftiga neddragningen av kursutbudet. Förbundet påpekar att kurserna är av avgörande betydelse för sjukvårdens kvalitet. Kurserna är ofta de enda kurser som ST-läkare kan gå på.

– ST-läkarna åker ofta till andra sjukhus för att gå kurser. Det innebär att de får nya intryck. Det fungerar som en injektion de tar med hem, säger Gunilla Gunnarsson.

Kristina Johnson

Generaldirektör Claes Örtendahl:

Besparingarna görs på sakanslagen

Socialstyrelsen har fått en kraftig ökning av sina arbetsuppgifter som ska utföras inom budgeten. Därför måste Socialstyrelsen spara. Och det ska ske genom omfördelning inom myndigheten, ingen personal ska sägas upp.

Enligt regeringens budgetproposition ska Socialstyrelsen spara ungefär 30 miljoner kr. Orsakerna är tre. Dels är alla myndigheter ålagda att spara sammanlagt 10 procent under en följd av år. Dels har Socialstyrelsen haft väldigt mycket extra pengar för flera projekt som nu går mot sitt slut. Och dels har man fått en kraftig ökning av arbetsuppgifterna utan att få mer pengar.

– Framför allt ökar kraven på verksamhetstillsynen, säger Socialstyrelsens generaldirektör Claes Örtendahl. Det ska ske en ökning motsvarande 13 miljoner och för det får vi tillskott på 2,5

miljoner. Resten måste vi lösa inom budgeten.

Det nya läkemedelssubventionssystemet medför också nya uppgifter som t ex stöd till läkemedelskommittéerna samt det nya receptregistret. Det har man inte heller fått pengar till.

– Dessutom vet vi att nya uppgifter är på väg, säger Claes Örtendahl utan att närmare vilja gå in på dem.

Socialstyrelsen har bestämt sig för att klara besparingarna utan att säga upp personal. Då återstår att spara på sakanslagen och göra omfördelningar. Örtendahl vill inte gå in på hur detta ska ske, men medger att SK-kurserna finns med i diskussionen.

Det finns också en viss möjlighet för Socialstyrelsen att öka intäkterna genom att t ex få mer av Dagmarpengarna.

Hur besparingarna och omfördelningarna kommer att se ut avgörs slutligen i december. Det nya budgetåret börjar löpa den 1 januari 1997.

Kristina Johnson